

Závěrem

Potlačení krétského povstání, neúspěch a rozpad balkánského svazu knížete Michala, vyhlášení bulharského exarchátu, to vše na čas oslabilo národní hnutí na Balkáně. Po bouřlivém období, jímž si Balkánský poloostrov prošel od časů Krymské války do porážky krétského povstání a řecko-tureckého napětí, se zdálo, že se Východní otázka dostává do jakéhosi zátíší. Takovéto hodnocení situace vyplývalo jednak z na první pohled jednoznačného postoje velmocí, tedy snahy udržet na Východě status quo, jednak z neúspěchu společné osvobozené akce balkánských států (a křesťanských národů evropské části říše), k němuž došlo možná ještě před smrtí Michala, definitivně pak po úspěšném atentátu na schopného srbského knížete. Klid na Balkáně však byl pouze efemérní. Pod jeho příkrovem doutnaly jiskry dávno již zažehnutých společensko-ekonomických, politických a nábožensko-národnostních sporů, které vzplanou v roce 1875 a v následujících letech výbuchem Velké východní krize zcela rozmetají politiku statu quo.

